

NORGES HØYESTERETT

Den 7. mars 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Øie og Normann i

HR-2013-00550-U, (sak nr. 2013/236), straffesak, anke over dom:

A (advokat Steinar Thomassen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke til Høyesterett over straffutmålingen etter domfellelse for blant annet ran, jf. straffeloven § 268 første ledd, jf. § 267 første ledd.
- (2) A, født 25. oktober 1961, ble 17. februar 2012 tiltalt for ett tilfelle av ran, ett innbrudd og brudd på besøksforbud.
- (3) Tønsberg tingrett avsa dom 12. juni 2012 med slik domsslutning:
 - "1. A, født 25. oktober 1961, dømmes for overtredelse av straffeloven § 390 a, straffeloven § 147 første ledd og annet ledd første straffalternativ og straffeloven § 342 første ledd bokstav c, sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd og straffeloven § 63 annet ledd, til en straff av fengsel i 30 - tretti - dager.
 2. A frifinnes for kravet om erstatning for lidt tap.
 3. A dømmes til innen 2 - to - uker fra dommens forkynnelse, å betale oppreisningserstatning til B med kr 5 000,- - kronerfemtusen -."
- (4) Tingrettens dom innebar at retten for tiltalen for ran hadde nedsubsumert til brudd på straffeloven § 390 a.
- (5) Påtalemyndigheten anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og lovanvendelsen for så vidt gjaldt tiltalen for ran.
- (6) Agder lagmannsrett avsa dom 19. desember 2012 med slik domsslutning:

"1. A, født 25. oktober 1961, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268 første ledd jf § 267 første ledd.

Straffen for dette forhold, og for de forhold som er endelig avgjort ved Tønsberg tingretts dom 12. juni 2012, settes til fengsel i 1 – ett – år og 4 – fire – måneder. Straffeloven § 62 første ledd og § 63 andre ledd er anvendt ved reaksjonsfastsettelsen.

2. Saksomkostninger idømmes ikke."

- (7) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen, og har i korte anført: Det foreligger ikke avgjørelser fra Høyesterett som belyser straffenivået for "hjemmeran" av denne karakter. Sett hen til at fornærmede ikke ble utsatt for vold, at domfeltes utbytte var begrenset, og at ranshandlingen var over på kort tid, er lagmannsrettens straff blitt for streng.
- (8) Påtalemyndigheten har vist til at de har godtatt lagmannsrettens dom.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (10) Anke til Høyesterett kan etter straffeprosessloven § 323 første ledd første punktum ikke fremmes uten samtykke av Høyesteretts ankeutvalg. Etter tredje punktum kan anke som gjelder "forhold siktede er frifunnet for av tingretten, men domfelt for i lagmannsretten, ... bare nektes fremmet dersom Høyesteretts ankeutvalg finner det klart at anken ikke vil føre frem".
- (11) I tingretten ble A for post I dømt for brudd på privatlivets fred, jf. straffeloven § 390 a, mens han i lagmannsretten ble dømt i samsvar med tiltalen for overtredelse av straffeloven § 268 første ledd jf. § 267 første ledd om ran. Det avgjørende for rett til overprøving er om domfelte i lagmannsretten er dømt for et annet straffbart forhold enn i tingretten, jf. Rt. 2012 side 1021 avsnitt 13 med henvisning til Rt. 2010 side 630 avsnitt 16.
- (12) Spørsmålet om hva som er samme straffbare forhold, oppstår i flere relasjoner. Om hva som er samme forhold etter straffeprosessloven § 38, uttalte Høyesterett i Rt. 2011 side 172 avsnitt 19 at det blant annet er et nødvendig vilkår at det er tale om samme faktiske handling. I samme avsnitt er det videre uttalt at:
- "For at retten skal kunne dømme etter en annen straffebestemmelse enn den som er angitt i tiltalen, må det også stilles krav om at bestemmelsen ikke har en vesentlig annen rettslig karakter enn den bestemmelse som er angitt i tiltalen. Sentrale momenter ved denne vurderingen er om straffebudene tar sikte på å beskytte vesensforskjellige interesser, de grunnleggende trekk ved gjerningsbeskrivelsene og om det er stor forskjell på strafferammene, jf. blant annet Rt. 2006-279."**
- (13) Utvalget ser det slik at det må foretas en tilsvarende vurdering i tilknytning til om A er dømt for et annet straffbart forhold i lagmannsretten enn i tingretten, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (14) Straffeloven § 390 a og straffeloven § 267 beskytter "vesensforskjellige interesser". Det er etter utvalgets syn uten videre klart at bestemmelsene har forskjellig rettslig karakter. Mens § 390 a beskytter privatlivets fred, må gjerningsmannen for å kunne dømmes for ran, ha utøvet eller truet med å utøve vold mot en person, og volden eller trusselen må være utøvet i hensikt om å skaffe seg en uberettiget vinning. Utvalget finner på denne bakgrunn at A er dømt for et annet straffbart forhold i lagmannsretten enn i tingretten. Anken kan etter dette

bare nektes fremmet dersom utvalget enstemmig finner det klart at den ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.

- (15) A har anket over straffutmålingen. Om straffutmålingen uttaler lagmannsretten blant annet:

"Det skal utmåles straff for et simpelt 'hjemmeran' i nær sammenheng med krenkelse av besøksforbud og innbrudd. Det har ikke lyktes lagmannsretten å finne rettspraksis som gir noen direkte veiledning ved straffutmålingen."

- (16) Lagmannsretten viser deretter til Rt. 2006 side 676 (feilskrift for Rt. 2005 side 573), som gjelder ran mot bensinstasjon begått av en 19 år gammel mann med uladd luftpistol. Høyesterett tok i den saken ved straffutmålingen utgangspunkt i en fengselsstraff på ett år og tre måneder.

- (17) Lagmannsretten uttaler videre at:

"['hjemmeran'] vanligvis i hvert fall ikke kan bedømmes mildere enn ran av bensinstasjoner og kiosker. Ved ran i eget hjem kan fornærmede – i motsetning til i kiosker mv – ikke regne med at muligheten for at utenforstående dukker opp medfører at ranspersonen gjennomfører ranet så hurtig som overhodet mulig. Fornærmede vil ved 'hjemmeran' være prisgitt gjerningspersonen over et betydelig lengre tidsrom, noe som er egnet til å øke redselen og belastningen.

...

I tillegg til belastningen for fornærmede medfører ran av denne typen utrygghet og engstelse i befolkningen generelt. ..."

- (18) Utvalget slutter seg til dette og er enig med lagmannsretten i at en straff på ett år og fire måneder i alle fall ikke er for streng. Utvalget finner det på denne bakgrunn klart at anken ikke kan føre frem. Anken tillates etter dette ikke fremmet.
- (19) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken tillates ikke fremmet.

Toril M. Øie
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Riktig utskrift: